

koloniën mestkevertjes, kortschildjes, mijten, vliegjes en zelfs sluipwespjes zijn er in te vinden. De laatsten als parasieten van de eerstgenoemde diertjes.

Veel mooie dagvlinders dwarrelen rond, meest zijn 't Citroentjes, Bonte Dagpauwoog en Vossen. 't Zijn alle bevruchte wijfjes, die overwinterd hebben en voor 't voortbestaan der soort zullen zorgen. Is 't weerstandsvormogen van die diertjes niet raadselachtig? Want al zit 't in een spleet of onder dor loof, de koude zal het van den winter toch stellig wel bereikt hebben. Trouwens 't is een vaststaand feit, dat lagere dieren vaak veel grooter weerstandsvormogen bezitten, dan hooger georganiseerden.

Rupsen zult ge niet veel vinden, al heeft het grootste deel onzer rupsenfauna overwinterd. 't Veelvuldigst zijn de ruige rietspinners op riet, de nog sterker behaarde beerrups op allerlei lage planten en de rups van de weide-uil (*secalis didyma*) in rietstengels enz. Ook wel te vinden zijn de *Xanthia*-rupsen in wilgenkatjes en de rups van de splinterstreep op Waterzuring. Van de nachtvlinders zijn slechts enkelen zoo menigvuldig dat ze opvallend worden. Het eerste noem ik de dunvlerk (*Nyssia hirtaria*), de „Vondelparkvlinder” zou ik hem willen doopen, want ik geloof niet dat 't beest ergens in zoo grooten getale voorkomt als in 't Vondelpark. In de reeten van den boomschors liggen nog rustig de donsclinderrupsen, ieder in zijn eigen spinseltje, te slapen. Als we dezen dijk verder afwandelen komen we bij een groep knoestige, grillig gevormde wilgen. Vele daarvan bloeien met prachtig gele, ruige katjes. 't Krioelt er op van allerlei insecten: vliegen, bijen, hommels, alles komt hier te gast. Riekt ge die zuurachtige lucht niet? Dat is een bijna zeker bewijs, dat deze boomen door *Cossus* bewoond zijn. Soms zijn de rupsen lastig te bemachtigen, maar ben je er toevallig bij dat zoo'n boom gesloopt wordt, dan sta je verstomd van hetgeen er uit komt; soms wel twintig en meer van deze groote wilgenhoutrupsen en dan nog allerlei keverlarven. 't Is haast onbegrijpelijk, dat zoo'n togetakelde boom nog groeit, en toch doet hij het.

Langzamerhand zijn wij aan den slootkant verzeild geraakt.

Waterloopers wandelen over de oppervlakte, met hun pooten kuultjes in 't water drukkend. Aardig zijn die kuultjes te zien, als de schaatsenlooper — zooals hij ook wel heet — op een ondiep, zonnig plekje loopt, dan teekenen de kuultjes zich als vier fraaie, donkergekernde lichtvlekjes op den bodem af.

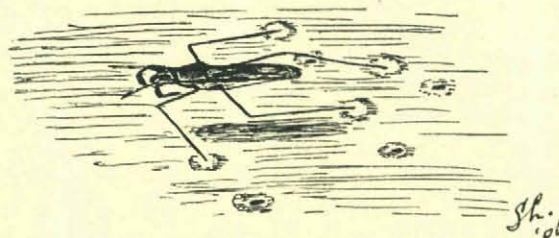
Hoe ze zoo maar op 't water kunnen lopen? Vermoedelijk werken de zeer fijne haartjes, waarmee het diertje van onder als met fijn vilt bekleed is, hiertoe sterk mede. Dit is echter waarschijnlijk niet de eenige reden, immers kleine muggen en vliegen, en sommige spinnen kunnen ook over het water lopen, zonder er in te zakken. Misschien zijn die dieren te licht, om het „surface-film” — het oppervlaktevlies — van het water te doorboren.

De olijfgroene roofkevers zijn hier ook druk in de weer, nu en dan ziet men er één aan de oppervlakte komen, zijn achterlijfspunt even boven water steken en dan weer verdwijnen. Een paar snel opborrelende luchtbellens verdragen wat hij daar heeft uitgevoerd. In tegenstelling met de pikzwarte, die met zijn sprieten lucht komt halen, verzamelt de „gerande” lucht onder zijn dekschilden. De nestjes van de pikzwarte zijn nu ook weer gauw te vinden.

Dit is toch geen takje, dat daar drijft? Welneen 't is een staartwants (*Ranatra linearis*). „de wandelende watertak” zou je hem ook kunnen noemen. Die lange staart is de buis die hem van lucht moet voorzien; liefst gaat hij dan ook zoo zitten dat het einde van de buis boven water uitsteekt. Ontzettend taai zijn deze dieren, verbazend lang kunnen ze buiten lucht. Eens was een waterschorpioen,

een neefje van de staartswants, op den bodem van mijn aquarium aangeland en kon dus met zijn luchtbuis de oppervlakte niet bereiken. Hier was hij eenige weken gebleven, leefde nog wel, maar bewoog zich zelden en eindelijk zag ik er in 't geheel geen leven meer in. Ik gaf het lijke nog voor alle zekerheid een naphta-bad en zette het dier op. En warempel, toen ik na eenige dagen de opzetdoos openmaakte, was sinjeur met speld en al aan 't wandelen, wat ik natuurlijk erg onaangenaam vond. Slechts door het dier geheel in benzine te werpen, kon ik het uit zijn lijden verlossen.

Laten we nu nog even naar ~~de~~ draaikevertjes kijken, die als glinsterende bolle knoepjes over het water tollen, en dan naar de bloemberm.

Schaatsenlooper.

De basstem van een dikke hommelm in kleurigen pelslokt ons al. Flitsend schieten allerlei bijtjes heen en weer. *Podalirius acervorum*, de bekende ruigpootbij, de mooie, zwart met witte *Melecta*, de tweehoornige metselbij (*Osmia rufa*) en het mooi oranje-fluweelge bijtje: *Andrena fulva*.

In 't gras scharrelen allerlei haantjes (*Chrysomeliden*) en ook een enkele blauwe *Meloe*, de olietor, een dier bekend om de interessante levenswijze, welke, geloof ik, nog niet geheel is opgehelderd, al is er al veel van in „D. L. N.” verteld.

Pas op vertrap dien grooten loopkever niet, het is een vrij zeldzame, ook een dier, waarvan de levenswijze nog niet bekend is. Een mooie tor wel, met die roodgouden puntjes in de groen iriseerende dekschilden; hij heet *Carabus clathratus*.

't Wordt nu tijd terug te keeren. De zon is aan 't zakken en op schaduwplekjes dansen de muggen boven de sloot. Een dikke mestkever grabbelt stumperig tusschen de grasstengels. Als 't over eenige uren donker is, zoemen ze door de lucht, maar dan zitten wij allang weer in de stad en dan kan 't wel eens gebeuren dat wij worden opgeschrikt door een nog grootere lawaaischopper, dat is dan een watertor, die op avonturen uit is.

S. LEEFMANS.

IN DEN TUIN VAN DEN BUITENMAN.

„Hoe genoeglijk rolt het leven
Des gerusten lantmans heen.”

Zoo zong Poot voor ongeveer een paar eeuwen, en wij stemmen hiermede ten volle in. We kunnen ons voorstellen, met welk een genoegen een boer zijn hijgende ossen (paarden) het glimpend kouter door de klont van zijn erfelijken grond ziet voorttrekken, zijn gladde melkkoeien in grazige weiden hoort loeien, zijn schuur en tas volstapelt met veldgewas; kortom welk een genot de reeks landelijke bezigheden, in „Akkerleven” genoemd, den landbouwer aanbiedt. Zeer velen der „geruste landlieden”

evenwel moeten het doen zonder erfelijken grond, zonder rundvee, zonder volgetaste schuren, behoeven ook geen schapen te scheren of uiers te drukken. En zouden die niet mogen medespreken van een genoeglijk rollend leven? Zeker, de minder met aardse goederen bedeelde „landman”, die zich tevreden moet stellen met een tuin bij zijn woning, of een stukke bouwland, heeft even goed deel aan de genoegens van het landleven. De stadsmensch, die het niet zonder zijn opera's, zijn drukke straten met schitterende winkels, zijn gezellig verkeer met stadgenooten kan doen, vindt het buitenleven veelal afschuwelijk. Ja, in de zomermaanden, als natuur in feestdos prijkt, is een verblijf ten plattenlande hem ook wel aangenaam; maar zoodra de herfst zich slechts een weinig doet gevoelen, krijgt hij heimwee naar zijn straat. Voor den waren buitenman evenwel is zijn tuin alleen reeds een bron van genot, ook des winters niet uitgezonderd.

„Een moestuin een bron van genot? Een bloementuin, dat kan ik me begrijpen,” zegt misschien een lezer, „maar een hof met moesgroenten kan alleen een door en door prozaïsch mensch bekoren!”

De stedeling, die zijn groenten pasklaar van den groentenboer koopt, kan zich moeilijk voorstellen, met welk een plezier de eerste radijsjes door den buitenman worden geplukt. Zijt ge wel eens getuige geweest van de vreugde van zoo'n radijsbed, wanneer kinderen wordt opgedragen, de beste knolletjes uit te trekken? „Wat een mooie roode! Zie eens, wat een groote witte! Die halfroode daar met het witte onderende zal ik straks bij de boterham nemen! Dat valt me tegen, deze radijs had zulk flink loof en kijk eens wat onnoozel knolletje!”

En na een langen, langen winter van zuurkool, inmaakboonen en dito andijvie zijn de eerste kropjes sla, door ons zelf uitgezocht en voor de tafel waardig gekeurd, ons even welkom als de eerste schoone lentedag na een buigen Januarimaand. Wanneer de aardappelen in onze kelders al taaier en taaier worden en ons op schotel met groote blauwe oogen aanstaren, dan kunt ge begrijpen, met welk een welbehagen we de spade zelf ter hand nemen, om het eerste maaltje vroege muisjes, zorgvuldig in een warm hoekje van den hof opgepast, te delven.

Zoo zou ik kunnen doorgaan, maar ge zoudt me toevoegen: „Welnu, zijn dat dan geen genoegens van een proza-mensch?”

Wat m. i. de tuin zoo aantrekkelijk maakt, is, dat men, aanhoudend moet strijden met velerlei en geduchte vijanden, om dat te behouden, wat hij aanbiedt. Hoe hopeloos onze krijgskansen soms staan, toch is de voortdurende oorlog, dien we te voeren hebben, interessant, en leert hij ons waardeeren, wat we na zooveel moeiten en zorgen het onze kunnen noemen. Maar ook, we zijn dagelijks omringd door tal van lieve vrienden, die ons het leven niet weinig veraangenamen.

Ik sprak van geduchte vijanden. Een van de meest geduchte is wel de huismusch, onverschrokken als de Japanners, doortrapt als Boefje. In vroeger jaren heeft men wel een premie op het hoofd der rakkers gesteld en werd een zekere som betaald aan ieder, die een musschenkopje toonde. Soms, vooral in het voorjaar, wanneer zij veel vernielen, wensch ik — in een booze bui — dien „goeden ouden tijd” weer terug.

Zoodra Lentemaand één van haar zomersche dagen geeft, wapent ge u met hark, hak, schop en een doos met zaden. Spinazie, sla- en andere zaden worden aan de reeds wachtende bedden toevertrouwd en zorgvuldig ondergeharkt; de eerste Meidoppers en vroege Hendriken (peulen) worden in de voortjes gelegd.

Meent ge, dat ge uw eersten tuinarbeid hebt verricht zonder dat men u op de vingers gekeken heeft? O, neen, vele kleine oogjes hebben u belangstellend gadegeslagen. Op het dak uwer woning, in de takken der boomen zaten de gevederde diefjes, druk redeneerend en u hemelhoog prijzend, dat ge zoo goed zijt, hen na een bangen winter op heerlijk voeder te trakteeren. Nauwelijks zit ge in een gemakkelijken stoel in de huiskamer, of daar strijkt de bende roovers neer en smult van de zaden, die met zoo milde hand zijn neergestrooid. Een der roovers onderscheidt zich door zijn grootere omzichtigheid, zijn afgemeten pasjes en zijn sierlijke kleeding van het gros: dat lijkt wel de hoofdman. Of vindt ge niet, dat die schildvink met zijn witten en geelachtigen dwarsband op de vleugels, de witte vlek op zijn buitenste staartveeren, en zijn roodbruine borst, uitstekend voor rooverhoofdman pareert? Vooral in het vroege voorjaar, wanneer de tuinzaden voor het pikken zijn, doch ook wel in den winter (waarover straks) ziet men hem in gezelschap van de musschen. Hoe egoïstisch de mensch van nature is, hem, den aanvoerder, gunt hij gaarne enkele korreltjes, al was het alleen maar tot belooning voor zijn aangenaam en opgewekt gezang, dat hij in onze tuinen laat hooren.

De schade, die de belhamels u berokkenen, doet u in toorn ontsteken: ge klapt in de handen, schreeuwt den dieren een verwensching toe, en werpt de eerste de beste kluit aarde, die ge vindt, onder het gespuis — verdwenen zijn ze! Niet lang duurt het echter, of ze zijn weer op het verboden terrein. En als de grond wat mul is, „kroelen” ze met welbehagen in de zachte aarde, evenals de kippen vaak plegen te doen in een zandigen bodem bij koesterende zonnearmte. Maar de muschjes maken die bewegingen niet alleen uit louter pret, ze weten wel, dat de verborgen zaden boven komen, en die willen ze ook wel hebben. De hoofdman neemt zulke middelen niet te baat, om zijn prooi te bemachtigen: hij stelt zich tevreden met het zichtbare voedsel.

De echte smulpertij begint eerst, wanneer de erwten na een paar dagen beginnen te kiemen. Het lijkt wel, dat de verstandige muschjes studie gemaakt hebben van de scheikundige veranderingen, welke de zaden in den bodem ondergaan. Immers, de eerste twee, drie dagen toch vereeren zij de erwten- en peulenbedden nog niet met een bezoek, maar zoodra het zetmeel door kieming in suiker is omgezet, verschijnen zij in grooten getale. Dan gaat er in den ganschen tuin niets boven de zoete, suikerhoudende erwten en naar ik heb opgemerkt geven ze de voorkeur aan de nog zoetere peulenzaden. Alles, wat musch heet, neemt deel aan het erwten-diner; de hoofdman ontbreekt altijd op deze partij. Met hun kegelvormige snaveltjes weten ze de kiemende zaden opperbest te vinden, en liet men ze ongestraft hun gang gaan, er zou maar bitter weinig van den erwtenbouw terecht komen. Worden zij in hun rooverijen op heeterdaad betrapt, en verjaagt ge de deugnieten, dan kunnen ze niet nalaten, in der haast nog een erwt mede te nemen en die op een boomtak op te snoepen.

Zijn straks de erwten rijp, de musschen hebben er voor gezorgd, dat zij den eersten pluk binnen hebben; ge moet zelf, soms een week later, met den tweeden pluk tevreden zijn.

Ja, de musch is een geducht vijand en hij schijnt het er op aan te leggen, ons het akkerleven te verzuren. Toch hebben de dieverijen van de schelmen haar komische zijde, en komt er bijna altijd van de door hen geteisterde bedden meer terecht dan men aanvankelijk meent. In den regel toch worden de zaden te overvloedig aan den bodem

toevertrouwd en hindert het niet, dat de muschjes er wat komen stelen; ja, als we naderhand de balans opmaken, mogen we hen misschien zelfs een pluimpje geven, al zijn we daartoe niet gaarne bereid. Immers, als de zaden zonder tegenspoed ontkiemd waren, zouden de planten veel te dicht op de bedden staan, en wij genoodzaakt zijn, ze uit te dunnen.

Toch is het zaak, aan hun vernielzucht zooveel mogelijk paal en perk te stellen, want dit is zeker, dat onze oogst schraal zal zijn, als men heeren musschen geheel vrij spel laat, vooral als ongunstig weder een weinig medewerkt.

De recepten tegen de musschenplaag zijn legio, misschien even talrijk als tegen kiespijn, en behalve deze talrijkheid hebben die middelen dit gemeen, dat ze met evenveel succes worden aangewend.

Plaats een vogelverschrikker, raadt u een buurman. Men zou geneigd zijn aan de waarde van zoo'n boeman in z'n oude plunje te gelooven, daar men in vele tuinen zoo'n heer aantreft, hetzij met fantasie-hoed of hoogen dop, hetzij met een lakensche of duffelsche jas. Even bekend echter is het, dat de verstandige musschen al spoedig lak hebben aan al die heeren, en of op zijn wijd uitgestrekte armen rusten van hun rooverijen, of in een zijner zakken een nestje bouwen. 't Komt vooral aan op den stand, meent een ander. Nu, ik heb vogelverschrikkers gezien in zittende en gebogen houding, kijkende om een boomstam, of gewapend met stokken of oud geweer, maar ook met zulke schrikjaanagers zijn alle vogels al spoedig vertrouwd.

Een deugdelijker middel is hier en daar een dooden vogel, ekster, kraai of spreeuw aan een touw over de te beveiligen bedden te laten bengelen. Kunt ge echter iets walgelijkers bedenken? Dan liever draden gespannen, voorzien van wapperende papieren en linten, of met stukken glas en scherven eraan, die bij het minste zuchtje tegen elkaar kletteren; het gefladder en het geraas brengt — althans in de eerste dagen — een heilzamen schrik onder de roovers. Het beste middel is wel, draden in allerlei richting te spannen. Er wordt beweerd, dat zwarte draden beter aan het doel beantwoorden dan witte, want, zegt men, de musschen zien de zwarte draden niet en raken ze aan, wat hun onaangenaam is. Ik heb ook vaak dit middel toegepast, en wel eens met succes. Onze volleerde spitsboeffjes weten thans evenwel in lullekkerland te komen en, als het noodig is, het even spoedig te verlaten, zonder last te hebben van de hindernissen. Alleen een zeer dicht net van draden of ijzer vlechtwerk met kleine mazen is in staat hen te keeren.

Eenmaal nam ik, de plagerijen van de bengels moe, mijn toevlucht tot een paardenmiddel. Onder de pannen van het huis, dat aan mijn tuin grenst, huizen jaarlijks minstens een dertigtal musschenfamilies. Ik liet nu geregeld de nesten, als deze ongeveer het maximum eieren bevatten, uithalen, en zoo meende ik van de plaag bevrijd te worden. Maar jawel, nauwelijks was het dak gezuiverd, of de muschjes waren weder aan het slepen en bouwden onverdrotten voort, tot de nieuwe woningen gereed waren. Zoo heb ik tot vier maal toe de nesten laten verstoren, en toch zijn er in Augustus van dat jaar nog een paar broedsels groot gebracht. Ik kon dan ook niet merken, dat het aantal boosdoeners verminderd was, en heb het paardenmiddel, — dat intusschen niet op dien naam kon aanspraak maken omdat het gefaald had — niet meer toegepast.

Dan zijn de spreeuwen, die gewoonlijk kameraadschappelijk met de musschen onder het pannendak van eenzelfde woning gehuisvest zijn, toch andere vogels. Zoodra zij zich in het vroege voorjaar in den hof vertoonen, roepen we hun een hartelijk welkom toe. Zij wachten niet, zooals

zwaluwen en vliegenvangers, met hun komst uit warmere oorden, totdat de Maartsche buien voor goed hebben afgedaan. Neen, reeds in Februari verschijnen ze in groot getal op onze huizen, en van stonde af aan weerklinkt hun lustig lied van de pannen, uit de dakgoot of de kale takken der boomen. Dagelijks, tot het uur van scheiden in den laten herfst vergasten zij ons op hun vroolijke tonen. Geruimen tijd kweelt een spreeuw bedaard voort, totdat hij in extase geraakt en al gesticuleerend met zijn vleugels het schoonste lied voordraagt. Zouden er wel gezelliger, vroolijker vogels zijn dan de spreeuwen? Zij verliezen hun opgewektheid nimmer, zelfs niet als de winter, kort na hun aankomst, weder voor eenige dagen regeert. Ja, vaak hoort ge hen van besneeuwde daken fluiten, dat het een lust is. Anderen zouden wellicht in zak en assche zitten, als ze daar tuin, en veld en akker met sneeuw bedekt zien, en zich afvragen, hoe zij aan voedsel zullen komen, de spreeuw is echter optimist in geheel zijn wezen en kent geen zorgen voor de toekomst: hij zingt bijna even lustig op een kouden Februari- als op een zoelen Meidag.

De spreeuw is ons een welkome gast, niet alleen omdat hij de grootste vroolijkheid brengt in het vroege voorjaar, maar ook omdat hij in onze tuinen tal van wormen en slakjes verslindt. Alleen wanneer hij materiaal verzamelt voor zijn nest, kan hij wel eens wat ruw te werk gaan: hij rukt en plukt dan soms aan plantjes, die — dank zij onze zorgen — den winter doorgesukkeld zijn en pas een plaatsje op de tuinbedden hebben. Zoo was ik in April j.l. getuige van een aardig tooneeltje. Vooraf dien ik mede te deelen, dat ik in September '04 roode kool gezaaid had onder struikrozen, waar de in het najaar ontkiemde planten beschutting vonden tegen te strenge vorst. De planten, die de koude getrotseerd hadden, — men noemt die, gelijk bekend is, „weeuwen” — waren in het begin van April op een bed geplaatst. Een spreeuw, ijverig bezig zijnde om zijn woning in orde te maken, strijkt in mijn tuin neer, rukt driftig aan een oude rank van een aardbei, die echter te vast zit, keert zich om, en bemerkt een weeuwte, waarop hij plotseling smoorlijk verliefd wordt. Wel was hij een beetje ruw in zijn liefdebetuigingen, maar toch hij verovert ze: het weeuwte aanvaardt met den zwartgerokte de luchtreis, om onder een dakpan te verdwijnen. Naderhand heeft hij zich niet weder schuldig gemaakt aan „schaken” van het weeuwte; nu ik geloof ook niet, dat de spreeuw een „polygamist” is.

Meermalen bezigen spreeuwen groene plantendeelen voor den bouw van hun nest; soms rukken ze boombladeren af, of, wat erger is, zelfs bloemknoppen. Ook musschen maken zich wel aan dit euvel schuldig. Deze schade is echter gering te noemen en als onze vroolijke spreeuw ze ons berokkent, vergeven we het hem van harte. Als de morellen en bessen roode kleuren vertoonen, ken ik evenwel geen pardon. Dat de spreeuwen verzot zijn op de heerlijke zoete Betuwsche meikersen, wie zou het hun kwalijk nemen? Maar de morellen, die toch zoo wrang zijn, moesten zij met rust laten. Een net met kleine mazen voor den bedreigde boom te spannen, is geen groote moeite en ook voldoende om dieven te weren. Grooter schade kunnen ze aanrichten in de bessengaard: roode en witte aalbessen behooren tot hun lievelingskostje. Bij heele troepen ondernemen zij strooptochten in de verschillende tuinen, en zij houden hier even verschrikkelijk huis, als zij in de kersenboomgaarden gedaan hebben. Is de gaard wat groot, dan heeft een keerder druk werk, de rakkers te verjagen: bevindt hij zich aan deze zijde, de roovers zetten zich zonder schroom aan gene zijde neer, en in een oogwenk zijn eenige ponden in hun magen ver-

dwenen. Als zij het „schap'lijk" maken, gunnen we hun gaarne een lekkernij uit onzen hof, doch het wordt te erg, wanneer zij twee derden van de vruchten stroopen. Dit „buitenkansje" viel mij voor een paar jaren ten deel.

Ook de merel staat bij de meeste menschen in een goed blaadje. En geen wonder: zijn vol en krachtig gezang weerklinkt soms reeds, voor de zon boven de kimmen verzezen is, en zeer dikwijls nog, als ge des avonds bij lamplicht in uw kamer zit. Kwajongens, die er a. h. w. hun beroep van maken om nesten uit te halen, weten wel, dat zoo'n avondzanger, die vrouwlief en kroost in slaap schijnt te zingen, zich in de nabijheid bevindt van zijn nest. Ik heb dezen schoonen zangers wel eens toegeroepen: O, wees toch niet zoo argeloos en dom door aan de wreede jeugd, die zich toch reeds zoo bijzonder knap betoont in het opsporen van nesten, te verraden, waar ge nestelt! Verleden jaar meende ik dat een merel me begrepen had. Wel zong hij avond aan avond even luid „van d'eiers of het broed," maar hij had een plaats voor zijn nest uitgekozen, die niet door nestenroovers bereikt kon worden. En het was wel een bijzonder plekje. Meestal toch nestelen onze merels in hagen, heesters, zeldzamer in hooge boomen; deze merel had een gat in den toren, 12 M. boven den grond, verkoren. In den toren zelf was het nest duidelijk te zien en wel te bereiken. Eerst dacht ik aan een spreuwenest, maar al spoedig bleek me, dat het komvormige nest, waarvan de bouwstoffen met modder waren samengevoegd, aan een merel toebehoorde. Er worden ook vier jongen in groot gebracht. Dit jaar evenwel is en blijft het nest ledig: of de torenbewoners zijn verloren geraakt, of het leventje tusschen die naakte steenen is hun niet bevallen.

B. J. VAN WAGENSVELD.

(Wordt vervolgd).

Vragen en Korte Mededeelingen.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 23 Januari 1906 in de Diergaarde.

De voorzitter, de heer Haverhorst, opent de vergadering, waarna na eenige discussie besloten wordt, dat de club tot de „Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten" als lid toe zal treden.

Hierna laat de heer Lindemans rondgaan de goudgroene Ornithoptera Croesus Felder ♂ en ♀ van Batjan met de prachtige variëteit Lydius Felder ♂ en ♀ van Halmabeira en wijst tevens op beider verschilpunten.

De heer Dr. J. Büttikofer vertoont een levenden lichtgevend kever uit de fam. der Elateriden, uit Brazilië afkomstig. Het ex. is 3 cM. lang, grijsbruin en bezit op het borststuk dicht bij den achter- en buitenrand aan weerszijden een licht-zwavelgele plek van $\pm 1\frac{1}{2}$ mm. in diameter. Zoodra de kever op een of andere wijze in beweging komt, stralen die beide gele plekken een buitengewoon helder, eenigszins smaragdgroen phosphoresceerend licht uit, zoo sterk, dat men gemakkelijk kleine druk lezen kan, wanneer men den kever langs de regels van een boek laat loopen. In het donker is het licht zelfs op een afstand van 50 M. nog zeer goed te zien.

In Brehms Thierleben zijn, benevens een op het hier vermelde exemplaar vrij goed passende afbeelding, allerlei gegevens medegedeeld over een der lichtgevende soorten, den Cucujo, *Pyrophorus noctilucus* (van San Domingo).

Schlegel, in zijn Handleiding tot beoefening der Dierkunde, noemt drie verschillende soorten; en wel *P. noctilucus* (San Domingo); *P. phosphoreus* (Suriname) en *P. luminosus* (Brazilië), zoodat onze kever waarschijnlijk tot deze laatste soort behoort. Het dier wordt in een doos gehouden en krijgt elken avond een stukje in suiker geweekt brood, waarop het met blijkbaar genoegen gaat zitten zuigen, en een bad van versch water.

De heer Jansen brengt ter tafel een spiritusvoorwerp van een Doornhaai, benevens de inlandsche en verscheidene zeer fraaie uitlandsche soorten van het geslacht *Phyleuma*.

De heer De Koning laat een merkwaardigen tweelingappel zien.

De heer Haverhorst geeft rond een wespennest, door hem ten geschenke ontvangen van den heer R. J. Geldof te Rotterdam. Het is een vrij groot nest van *Vespa media* en gevonden op de Veluwe bij Apeldoorn. Deze gedaante is eivormig; de lengte bedraagt 185 mm., de grootste dwarsdoorsnede is 155 mm., terwijl de dikte van het omhulsel pl.m. 30 mm. bedraagt. Behalve een opening onder aan de punt heeft het nog een vlieggaat een paar cm. daarvan verwijderd.

Het omhulsel bestaat uit een zevental bladerige platen, die elkander op slechts enkele plaatsen aanraken en daar verbonden zijn. Onder het microscoop blijkt het uit aangehekleefde vezels te zijn samengesteld. De kleur is afwisselend licht- en donkergrijs, op sommige plaatsen iets groen-grijs. De grondstof is hoogstwaarschijnlijk fijngekauwde berkenschors. Inwendig bevat het nest een drietal raten, tafelsgewijs geplaatst en in het midden door een steel verbonden. Bovendien zijn de raten (de bovenste zelfs over den ganschen omtrek) op verschillende plaatsen nog met het omhulsel en daardoor ook weder met elkander verbonden. Het aantal cellen zal ± 200 bedragen; terwijl de door de larven aangesponnen kapjes nog hier en daar aanwezig zijn. De bouw van het nest is gemakkelijk na te gaan en moet zich hebben toegevoegd als volgt. De moederwesp, stichtster der kolonie, heeft aan een berkentwijgje een steeltje van fijne kauden boombast gehecht; aan dit steeltje werd de eerste raat van enkele cellen gehangen en vervolgens dit bouwstuk door enkele bladerige platen als hulsel overkapt. Nadat door het uitkomen der eerste werkers voldoende hulp was verkregen, is het nest versterkt en vergroot. Een groot, dik hulsel is over het eerste kleine heengewerkt, een tweede steel naast de eerste bevestigde de bovenzijde der raat sterker aan het omhulsel, vervolgens is het aantal cellen der raat vergroot; zoo zelfs, dat deze langs den geheelen omtrek met het omhulsel kon worden verbonden. Hierbij werden bovendien enkele nabijzijnde twijgen ingebouwd, waardoor het nest steviger aan den tak werd bevestigd.

Daar de aan den benedenrand open cellen van boven steeds iets nauwer dan van onder zijn, is de raat ten slotte eenigszins convex van vorm geworden en hellen de randcellen daardoor zelfs tot met een hoek van 45°. Een steeltje, onder tegen het midden der eerste raat vastgemaakt, werd drager van een tweede raat, en door een zelfde bevestiging werd ten slotte een derde raat hieraan toegevoegd. De ruimte tusschen deze derde raat en de punt van het nest bleef ledig, mede wellicht in verband met het vergevorderd seizoen; daar voor een wespkolonie bij het begin van den herfst de tijd van ondergang aanbreekt. Het nest is een fraai voorbeeld van de bouwkunst der wespen.

De heer Wachter vertoont *Rumex Hydrolapathum* Hudson, *R. aquaticus* Fries, met hun bastaard *R. maximus* Schreber, in een tweetal vormen: 1°. *subaquaticus* Schatz en 2°. *intermedius* Schatz; allen gevonden bij Rotterdam.

W. H. WACHTER.

Ontwaken.

Drukke bezigheden kunnen de liefhebberijen der jeugd verdringen, insectarium, herbarium, eieren, vlinders, kevers aan jeugdiger handen doen overgaan, maar de liefde voor de natuur, aangeboren als ze is, ze kan niet sterven.

In leege uren wordt nog het geweer en de hond gefloten, de boomgaard van nestkastjes en broedplaatsen voorzien.

Maar soms ook ontwaakt ze weer met kracht.

Hoe dat bij mij kwam?

Och, wat den een zoo bijzonder aangrijpt vindt de ander dikwijls doodnuchter, zoodat ik het bijna niet waag het te vertellen. En toch moet ik het, wil ik het.

Nog herinner ik me levendig de dag, eenige maanden geleden, waarop ik snuffelende in eene leeszaal, het tijdschrift „De Levende Natuur" in 't oog kreeg en gedachtenloos in het mij onbekende bladerde.

De inhoud frappeerde me onmiddellijk. Dat ideale nachtgalen boschje, die heerlijke kijker, het enthousiasme, dat je bij 't lezen indronk.